

Molenmuseum "De Widde Meulen" te Ten Boer

Waarom een molenmuseum.

In de provincie Groningen zijn nog 83 molens aanwezig en daarnaast 30 molenrompen. Bijna in ieder dorp is nog een molen of een molenromp aanwezig. De molens zijn echter slecht toegankelijk voor het publiek. Er zijn in de provincie nog vier beroepsmolenaars waar dagelijks activiteiten zijn waar te nemen. De overige molens worden slechts op één of enkele dagen per maand voor het publiek opengesteld. In een molenland als Nederland is het van belang dat molens voldoende aandacht krijgen. Een molenmuseum op een centrale plaats in de provincie is belangrijk om de kennis over molens naar buiten uit te dragen, zowel voor de eigen bevolking als voor de toeristen die onze provincie bezoeken.

In de provincie Groningen hebben in het verleden ongeveer 1000 molens gestaan. Dit waren o.a. korenmolens, pelmolens, oliemolens, zaagmolens, barkmolens, poldermolens en één watermolen. Ook kwamen vaak combinaties voor als koren- en pelmolen. De uiterlijke vorm van de molens waren rond, vierkant, zeskant en achtkant. Als type molen kwamen o.m. voor standerd, paltrok, zes- of achtkantige molen, ronde molen, spinnekop, weidemolen en tjasker. De molens waren voor een betere windvang soms uitgerust met een stelling of waren op een schuur gebouwd. De omgeving van de molens was en is nog steeds erg belangrijk voor een goede windtoetreding.

De vereniging Vrienden van de Groninger Molens heeft in haar twintig jarig bestaan veel materiaal verzameld dat geschikt is om te worden tentoongesteld.

Molenmuseum in Ten Boer.

De molenromp in Ten Boer is erg geschikt om te worden ingericht als molenmuseum. Het is een grote molenromp die veel ruimte bevat om als molenmuseum dienst te doen. Het voordeel van Ten Boer is bovendien dat het dorp centraal in de provincie gelegen.

De molenromp heeft een zeer prominente plaats in het dorp. De romp is vanaf de provinciale weg van Groningen naar Delfzijl en het er naast gelegen Damsterdiep goed te zien. Een museum op deze plaats is een aanwinst voor het dorp en een versterking van de recreatieve voorzieningen in de gemeente Ten Boer en de gehele regio.

De molenromp is het restant van een koren- en pelmolen die in 1839 is gebouwd. In 1935 en 1936 is het wickenkruis en de kap van de molen gesloopt. Sindsdien is er m.b.v. een motor koren gemalen met een maalstoel tot in de jaren zestig.

Het v.m. ministerie van C.R.M. heeft de molen in 1978 op de Rijksmonumentenlijst geplaatst. Een beeld van de oude molen en een beschrijving vind u in de bijlagen.

Sinds 1992 is de molenromp in eigendom van de stichting Groninger Molenvrienden. De romp is nog in een redelijke staat, maar moet echter wel worden gerestaureerd. Door herstel wordt de romp voor het nageslacht bewaard.

Het uiteindelijke doel op langere termijn is om de molen weer in oude glorie te herstellen. Hiervoor is door de Rijksdienst van de Monumentenzorg een restauratieplan opgesteld.

De kosten van een volledige restauratie wordt geraamd op f 512.300,-.

Door de aanwezigheid van de koren- en zaagmolen Bovenrijge naast het museum, is het geheel extra aantrekkelijk. Op afstanden van enkele kilometers zijn diverse andere molens te bezichtigen.

Fase I Herstel molenromp en inrichting museum

Om de molenromp als museum te laten functioneren zijn intussen de muren, ramen, deuren en zolders grotendeels hersteld. Voorts dient er een verwarming, verlichting, een toilet en een parkeerplaats te worden gerealiseerd. Bovendien zullen er panelen, vitrines, meubilair enz. moeten worden aangeschaft. Er zal een entree worden gebouwd op de begane grond om de gasten in het museum te kunnen ontvangen.

De kosten van fase I worden volgens bijgaande begroting geraamd op f 173.900,-.

De inrichting als museum zal voor een groot gedeelte met materiaal van de vereniging Vrienden van de Groninger Molens kunnen worden verzorgd.

Er is reeds een begin gemaakt met het herstel van de molenromp.

Functie van het molenmuseum.

Het museum zal een bezoekerscentrum zijn voor mensen die iets over molens willen weten. Voorts zal er in het museum een documentatiecentrum worden ingericht van alle bestaande en verdwenen Groninger molens alsmede een bibliotheek van molenboeken. In het museum zal een kleine studieruimte worden ingericht.

Verzamelaars die afstand willen doen van hun documentatie, molenansichtkaarten e.d kunnen dit ook in het museum onderbrengen. Vanuit het molenmuseum zullen molenroutes worden uitgezet.

Exploitatie van het molenmuseum.

Het museum zal in principe worden gerund door vrijwilligers. Voor het museum zal een coördinator worden aangewezen die leiding zal geven aan de vrijwilligers. Voor de vrijwilligers zullen mensen worden gevraagd die affiniteit met molens hebben. Dit kunnen molenaars zijn, maar uiteraard ook andere mensen die kennis van molens hebben of dit willen leren. De vrijwilligers zullen moeten worden opgeleid om rondleidingen in het museum te kunnen verzorgen. Er zullen ongeveer 20 vrijwilligers nodig zijn om het museum drie dagdelen open te kunnen hebben. Wellicht zullen er ook mensen uit een Jeugdwerk Garantie Plan (JWG-er) of Banenpoolers of andere regelingen in het museum kunnen werken als de benodigde financiën hiervoor worden geregeld.

Activiteiten

In en vanuit het molenmuseum zullen vele activiteiten worden georganiseerd.

Voorlichting en educatie

Het museum zal zich o.m. richten op voorlichting aan groepen en scholen in een wijde omtrek. Bovendien zal het museum openstaan voor de passerende toerist en uiteraard de plaatselijke en de Groninger bevolking.

In het museum zullen

Molenroutes en excursies

Vanuit het molenmuseum zullen ook een aantal molenroutes kunnen worden gereden, zowel fietsroutes als autoroutes.

In de naaste omgeving staan nog vele molens die regelmatig draaien. Dit zijn in de gemeente Ten Boer de vrijwel naast de molen staande koren- en zaagmolen Bovenrijge te Ten Boer, de zaag-, koren- en pelmolen Fram in Woltersum, de korenmolen Germania te Thesinge, de poldermolen Langelandster te Garmerwolde en de korenmolen Olle Widde te Ten Post. In de aangrenzende gemeenten Groningen, Loppersum en Slochteren staan vele koren- en poldermolens die het bezichtigen waard zijn. Er zullen met de beheerders en vrijwillige molenaars van de omliggende molens contacten worden gelegd om regelmatig excursies te laten plaatsvinden. In het museum is informatie over de openingstijden van de Groninger molens.

Relatie met overige bezienswaardigheden in en rond de gemeente Ten Boer

De exploitatiekosten zullen worden gedragen door o.m. bijdragen van bezoekers, opbrengsten van verkoop van molenartikelen en een bijdrage van de vereniging Vrienden van de Groninger Molens.

Door veel met vrijwilligers te werken wordt verwacht de kosten flink te kunnen drukken. Aan de vrijwilligers zullen echter wel de vervoerskosten moeten worden vergoed.

Bezoekers

In een aanlooperperiode van drie jaar wordt gerekend op ongeveer 1000 bezoekers per jaar. In de daarop volgende jaren wordt gerekend op jaarlijks 2000 bezoekers. Van de bezoekers zal een bijdrage van f 5,- worden gevraagd voor een bezoek aan het museum.

In het museum zullen wisselende exposities worden gehouden over diverse soorten molens.

Bijkomende werken

Voor de bezoekers zullen er nog wel een aantal zaken moeten worden geregeld. De toegangsweg naar het molenmuseum en de parkeergelegenheid dienen te worden verbeterd en uitgebreid. Parkeer gelegenheid is slechts beperkt aanwezig. Langs de Boltweg kunnen ook weinig auto's worden geparkeerd. Een gedeelte van het terrein aan de oostzijde van de molen zal kunnen worden aangekocht en worden ingericht als parkeerplaats voor minimaal 10 auto's.

Begroting "De Widde Meulen" te Ten Boer

Bijlage I

Fase I Herstel van de molenromp en inrichting museum

Eerste zolder	F	5.070
Maalzolder		8.120
Steenzolder		5.500
Luizolder		2.935
Kapzolder		2.115
Trapleuningen		750
Deuren		4.490
Stralen gevel		5.445
Repareren muurwerk		21.800
Schilderwerk stuclaag		12.375
Binnenmuren		2.500
Electra-aansluiting		1.505
Verlichting		8.000
Waterleidingaansluiting		9.000
Toiletten		5.160
Verwarming		6.000
Gasaansluiting		5.000
Houtwormbestrijding		1.000
Panelen		5.000
Stellingen		5.000
Meubilair		5.000
Vitrines		5.000
Kasten		2.000
Audiovisuele middelen		3.000
Verzekering		1.000
Parkeerterrein		750
Onvoorzien en afronding		14.485

	F	148.000
BTW 17,5%		25.900

Totaal fase I	F	173.900

Fase II Herstel tot draaiende molen

In de tweede fase van de restauratie zal de molen weer worden voorzien van een kap, een gevlucht (roeden en ophekking), een stelling om de molen en een staart met schoren.

De kosten van fase II bedragen volgens bijgaande begroting f 153.950,-.

Als fase II is uitgevoerd zullen de wieken weer kunnen draaien en kan de kap worden gekruid. Uitwendig lijkt de molen dan weer compleet. Voor de museale functie zal dit zeker een verrijking zijn. Een draaiende molen is immers veel aantrekkelijker dan een molenromp.

Fase III Herstel tot malende molen

In de derde fase van de restauratie zal het innerlijke van de molen weer compleet worden gemaakt. De molen zal dan worden voorzien van een bovenwiel, koningspil, bonkelaar, spoorwiel, steenspil met rondsel en een koppel maalstenen met toebehooren.

De kosten van fase III bedragen volgens de bijgevoegde begroting f 151.575,-.

Als fase III is uitgevoerd zal de molen weer geheel compleet zijn en kan er ook weer worden gemalen. Voor de museale functie is een malende molen zeer aantrekkelijk om te laten demonstreren.

Totaal herstel

De kosten van het totale herstel in drie fasen zijn als volgt:

Fase I	f 173.900,-.
Fase II	186.825,-.
Fase III	151.575,-.

Totaal	f 512.300,-.

Ten Boer/Groningen, 15 januari 1997.

Stichting Groninger Molenvrienden en Vereniging Vrienden van de Groninger Molens.

Bijlage II

Fase II Herstel tot een draaiende molen

Kap	f	36.150
Gevlucht		34.500
Stelling		30.500
Staart met schoren		15.300
Schilderwerk		15.000
Bliksemafleider		2.500
Transportkosten		10.000
Onvoorzien		15.050

		159.000
BTW 17,5%		27.825

Totaal fase II	f	186.825

Fase III Herstel tot een malende molen

Gaande werk	f	107.000
Maalstoel		10.000
Onvoorzien		12.000

		129.000
BTW 17,5%		22.575

Totaal fase III	f	151.575

Resume

-----		
fase I	F	173.900
II		186.825
III		151.575

Totaal	F	512.300
		=====

Vereniging Vrienden van de Groninger Molens

Exploitatie van het molenmuseum:

Uitgaven:

Huur gebouw		f 2.000,-
Energiekosten		3.000,-
Inrichtingskosten van exposities		1.000,-
Reiskosten vrijwilligers		2.000,-
Opleidingskosten van vrijwilligers		500,-
Publiciteitskosten		3.000,-
Administratiekosten		500,-
Folders enz.		1.000,-
Inkoop van molenproducten		1.000,-
Verzekering van de expositiematerialen		1.000,-
Onvoorzien		1.500,-
Totaal:		<u><u>f 16.500,-</u></u>

Inkomsten:

Bijdrage van de bezoekers	1000 a f 5,-	f 5.000,-
Bijdrage van de vereniging		3.000,-
Subsidies van derden		3.000,-
Verkoop van molenprodukten		2.000,-
Tekort		3.500,-
Totaal:		<u>f 16.500,-</u>